

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

31. An si qui capiat Clericum vel Monachum per capillos, seu barbam, aut
captivum dicens, si non esses Clericus, vel Religiosus, te occiderem, vel
percuterem, incidat in censuram? Et notatur Clericum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

enim particularis illa persona non sentiat injuriam: sufficit tamen injuriam fieri per illum actum uniuerso Ordini clericali, in cuius favorem lata est à iurisperita excommunicationis. Et sic videmus, quod percutiens Clericum, etiam volentem, non evadit prædictam poenam latam in cap. Contingit. interdictum de sent. excomm. cui sanè favori renuntiari non potest per aliquem privatum. Ita ille.

2. Sed proflus sententiam negativam sustinendam esse puto, & ideo dicendum est, quod si nulla violentia facta vestes ex domo Clerici auferat latro; aut cingulum, quo actualiter cinctus est, furtivè abstulit, aut pecuniam ex crumena ab eo gestata arripuerit subdole, & sine vi; quia non est hoc propriè violentia, sed actio furtiva, ideo fur non est excommunicatus. Ita Caiet. verb. Excomm. cap. 6. vers. Nota secundo Summa Aftenfis part. 2 lib. 7. tit. 3. cap. 2. §. 20. & Angelus verb. Excomm. §. n. 29. Molin. tom. 4. de just. tr. 3. disp. 51. Coninch de censur. 2. disp. 14. dub. 1 §. n. 166. Sayr. lib. 3. cap. 26. n. 16. contra S. Anton. 3. p. tit. 25. c. 1. §. Tertio notandum, ante finem: ubi minus bene opinatur, per has actiones incurrere excommunicationem. Sed ne recedas ab opinione Caiet. & aliorum, quam etiam tenet Suar. de censuris, disp. 22. sect. 1. n. 34 quibus omnibus adde Fragos. de Rep. Cbr. tom. 2. lib. 1. disp. 2. §. 1. n. 17. quia ut diximus, supradictæ actiones non sunt actiones violentæ, sed furtivæ. Ergo non includuntur in verbis Canonis, Si quis suadente.

RESOL. XXXI.

An si quis capiat Clericum, vel Monachum per capillos, seu barbam, aut capitulum dicens, si non esses Clericus, vel Religiosus, te occiderem, vel percuterem, incidat in censuram?

Et notatur Clericum indignatum elevando manum contra alium Clericum reicientem illum aliquantisper de loco, in quo morabatur, non incidisse in censuram. Ex part. 9. tract. 4. Resol. 35.

^{Sup. hoc sup. in res. 1 §. 2. propè finem, à vers. Qui num. 146.}
§. 1. **N**egative respondet Bordonus in conf. regul. tom. 1. res. 28. n. 38. quia ad incurrendam hanc censuram necesse est, ut injectio manuum exterius sit consummata in sua specie læsionis, & non tantum cepta: verba enim cum effectu sunt accipiendæ, cap. Relatum, de Cler. non resid. unde Panormitan. in c. Cum in cunctis, §. Clerici, de elect. dicit, quod ubi poena imponitur, illa nunquam incurritur, nisi delictum inchoatum sit consummatum: & Archidiaconus in c. Qui bona, 17. q. 1. col. penult. dicit, quod in poenis spiritualibus, cuiusmodi est hæc, & censuris imponendis, consideratur effectus, & non affectus, & voluntas malè agendi: Tum, quia præfactæ manuum injectiones perpetratae in laicum, non censentur peccaminosæ mortaliter, cum sint imperfectæ, & non lædentes: ergo neque in his casibus; ac proinde excommunicationis locum non habet in illis. Percussio enim tam subita, & tam levis quæ laico illata non esset mortalis, excusat ab incurfione censuræ, ut docent Armilla. n. 7. Caiet. cap. 10. Navar. c. 27. n. 85. & ex illis relatis Bariola conf. 22. §. Primo. Tum quia, ut dicit Megala lib. 4. cap. 1. n. 8. huiusmodi injectio iudicata levis respectu externi actus, tam secundum læsionem, quam secundum injuriam, quamvis fiat suadente Diabolo, & cum peccato mortali, non ideo inducit hanc poenam: & talis est in casu nostro. Tum, quia, in rigore loquendo, illæ non sunt injectiones manuum, neque percussiones, cum nulla sequatur læsio: sed solum designationes, & declarationes volendi in jicere manus, quæ sine dubio hanc poenam non inducunt, cum in se nullam speciem læsionis habeant, licet aliquando in iuriose sint; non tamen in genere in injectionis,

quæ consistit in læsione ad distinctionem injurie verbalis, ad quam potius reducuntur illæ, quam ad injectionem. Tum, quia huiusmodi conditionales, & protestationes relevant protestantem, cum non sint contraria factio, per notata in cap. Cum M. de conf. Et blasphemans cum protestatione excusatur: quia per talia verba non intendit blasphemare. Lazar. q. 1. de blasphem. n. 31. Floron. cap. 3. §. 1. a. n. 4. & alios citans. Ergo idem dicendum est in nostro casu, cum sic tangendo non percutiatur, sed declaret animum suum esse, quod percuteret, si non esset Religiosus. Ita tenet Angelus Excomm. §. n. 26. & 29. Tabiena Excomm. §. n. 41. vult incidere, si faciat animo injuriandi: sed id iustitieri non potest, quia non punitur animus, sed factum ipsum, & in his imperfectis actionibus semper ad animum injuriandi: requiritur præterea effectus ipsius animi. Nobiscum aperte sentit Barbosa de civ. Et hæc omnia docet Pater Bordonus loco citato.

2. Sed mihi magis placet opinio affirmativa; & ideo assero, in casu superiusposito, illum incurfisse in censuram. Et ita tenet Grassius part. 1. de c. lib. 2. cap. 45. n. 47. & tom. 2. conf. 1. de sent. excomm. n. 8. & 13. Gilenзонius conf. 82. quibus ego addo Episcopum Sperellum in suis de c. tom. 1. de c. 45. per totam Leonem de conf. recollect. §. n. 145. & seq. Carolum de Grassis de conf. Cler. effect. 9. n. 132. Ioan. Friedberg. in Sum. lib. 3. tit. de sent. excomm. n. 47. litera T. & Sylvestrum, verb. Excomm. §. 3. ubi individualiter asserit, capientem Clericum per capillos, eique dicentem: Nisi esses Clericus, hæc, & hæc facerem, incurfere in censuram nostri Canonis. Quod probatur: quia ad hunc effectum non requiritur actio physicè non relevans, ut sit peccatum mortale: sed sufficit, eam esse contra immunitatem corporis proprii, seu contra jus, quod unusquisque habet in corpus suum, vel ut sit gravis contra honorem, dummodo corpus attingatur adeo ut quamvis contactus physicè consideratus levissimus sit; si tamen, secundum moralem exultimationem, sufficiat ad gravem in injuriam contra honorem, & reverentiam Clerico debitam, sit satis ad hanc censuram incurrendam. Quæ doctrina profectum plurimos quotidianos casus, tum nostrum potissimum determinat, videturque de mente Molinæ tom. 4. de just. disp. 57. Reliquas rationes videbis apud Sperellum, qui respondet ad rationes adductas à Patre Bordono, præsertim ad illud argumentum, quod talis actio non videtur constituere peccatum mortale: ergo per illam non incurritur excommunicationem: hoc proflus negandum est. Adi illum. Non desinam tamen hic adnotare, Bariolam virum doctum docere in cap. 22. Clericum indignatum elevando manum contra alium Clericum, reicientem illum aliquantisper de loco, in quo morabatur, non incidisse in censuram.

RESOL. XXXII.

An si quis porrigeret venenum Clerico, incidat in censuram?

Et quid de Moniali, sumentem venenum, non factum mortuorum? Et notatur propinantem venenum Clerico in censuram non incurfere, antequam venenum operari incipiat. Unde queritur, an si talis isto medio tempore confisteretur, vel eliceret actum contritionis, incidere ne posset, veneno operante, in censuram?

Et in §. 1. hujus Resolutionis cursim multi, & diversi casus explanantur, pro incurfione censuræ in illis qui reducuntur ad percussione injuriosam persone Clerici, &c. Ex p. 9. tr. 4. Resol. 36.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Aylla de cens. part. 2. cap. 5. disp. 3. dub. 12. col. 2. ubi sic ait: Per violentas